

**д.е.н., професор Сазонець І.Л.
аспірант Вівсяник О.М.**

*Національний університет водного господарства та
природокористування, Україна*

Інституційна теорія як складова механізмів державного управління

Управління всіма сферами суспільства і, зокрема, охороною здоров'я найбільш тісним чином пов'язано із розвиненою інституційною системою, що склалася на національному та міжнародному рівнях. Система охорони здоров'я регламентується законодавчими актами, нормами, положеннями, інструкціями, протоколами, що формуються, узгоджуються приймаються на рівні держави, міжнародному рівні та в регіонах. Якщо проаналізувати систему управління медичною сферою на міжнародному рівні, то можна побачити, що вона регулюється перш за все такою міжнародною організацією як ВОЗ та іншими міжнародними організаціями медичного, соціального, гуманітарного спрямування та системою міждержавних відносин, яка оформлена двосторонніми угодами, та може носити характер разових акцій в сфері гуманітарної допомоги.

Саме в теперішній час система охорони здоров'я України проходить етап трансформації і цей етап носить значною мірою інституційно-організаційний характер. Інші сфери державного регулювання суспільно-економічного та політичного життя в Україні також знаходяться в стані трансформації. Система державного управління України, вступивши на шлях побудови нової моделі за європейськими зразками, зіштовхнулася з проблемами інституціонального характеру, серед яких: 1) повільна адаптація ринкових інституцій та інститутів; 2) незадовільна модифікація старих і формування ринкових інститутів; 3) неузгодженість ринкових інституцій та інститутів з традиційними; 4) відсутність комплексного бачення концептуальних засад інституціонального забезпечення розвитку економіки й ринку. Саме тому розвиток інститутів та інституцій в Україні

слід розглядати як фундаментальну проблему, розкриваючи її в історико-еволюційному ракурсі.

Сучасні оптимальні підходи на державному рівні в сфері інституційного перетворення системи охорони здоров'я повинні спиратися на здобутки інституційної теорії, кращі зразки управління державою, тому важливим є встановлення історичних умов формування інституалізму в цілому та підведення теоретичної основи під проведення інституційних реформ в державі. Отже, до основних причин зародження інституціоналізму варто віднести такі:

- існування об'єктивної необхідності розширити межі дослідження індивіда і відійти від концепції раціональної людини, оскільки вона не повністю відповідала дійсним економічним процесам у суспільстві;

- необхідність застосування міждисциплінарного підходу до пізнання економічних явищ із застосуванням результатів пізнання, що отримані у соціології, психології, політології та інших суміжних сферах науки;

- усвідомлення важливості комплексного пізнання економічних явищ у суспільстві, а також дослідження їх через застосування узагальнених показників, які характеризують економічні процеси у країні, аналізуючи насамперед закономірності функціонування не окремих індивідів, а колективів, об'єднань та груп;

- важливість проведення досліджень динамічних явищ та процесів у сфері економічного розвитку, а не акцентування на статичних процесах, що також мають місце у цій сфері.

Не дивлячись на універсальність інституційної теорії, її багатофункціональність у засобах застосування та мультидисциплінарний характер, слід зауважити, що на теперішній час значна сфера застосування цієї теорії – це наука про державне управління.